Annotatie Amélie Strens t.b.v. bespreking Dijksgracht Oost in SDC Centrum op 16 juli 2024

Besluitvorming tot nu toe

- 2012: Motie stadsdeel Centrum: de deelraad “adviseert de aanleg van een ligplaatsencluster bij Dijksgracht Oost ter ontlasting van de Middenkom bij Centraal Station”.
- 2013: Rapportage ligplaatsenregisseur “Ligplaatsen genoeg, frustraties teveel”.
  Hierin is Dijksgracht Oost genoemd als een van de potentiele ontwikkellocaties.
- 2013: Varen in Amsterdam 2.1, door de gemeenteraad.
  Dit is het beleidskader voor het varen en afmeren in en door Amsterdam, voor passagiersvervoer en pleziervaart.
- 2016: Watervisie Amsterdam 2040, door de gemeenteraad.
- 2018: Vaststelling definitief ontwerp fiets- voetpad Dijksgracht Oost door het stadsdeel Centrum. Hierin was geen groencompensatie opgenomen en geen rekening gehouden met het ligplaatsencluster.
- 2019: Nota Varen Deel 1 (17-4-2019) door de gemeenteraad.
- 2020: Nota Varen Deel 2 (20-5-2020) door de gemeenteraad.
- 2022: Ruimtelijke visie Dijksgracht Oost (college van B&W). Dit vormt de basis voor het bestemmingsplan.
- 2023: Uitvoeringsbesluit fiets-voetpad
- 2023: Advies stadsdeelcommissie bestemmingsplan, start extra traject

Korte inleiding bestemmingsplan Dijksgracht Oost

Voor de realisatie van het ligplaatsencluster wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Het fiets-/voetpad (grotendeels) en de plas-draszone vallen eveneens binnen de plangrenzen van het bestemmingsplan, ondanks dat deze ontwikkelingen ook zonder nieuw bestemmingsplan mogelijk zijn. Het bestemmingsplan maakt de bouw van een voorzieningengebouw en overslag van dekschuit naar dekschuit (in het westelijk deel van Dijksgracht Oost) mogelijk. Daarnaast zijn in het bestemmingsplan regels opgenomen waarmee het woon- en leefklimaat wordt beschermd:

- Ligplaatsen voor maximaal 40 passagiersvaartuigen en maximaal 30 dekschuiten;
- Ligplaatsen alleen bedoeld voor vaartuigen met uitstootvrije aandrijving;
- Beperkingen aan de wijze van overslag (alleen van ma-zo van 7:00 tot 19:00, geen metaal op metaal, geen losse materialen, geen gebruik metalen kettingen).

Bevoorrading van passagiersvaartuigen wordt niet verboden, maar de mogelijkheden zijn beperkt. Vanwege de aanwezigheid van het fietspad kunnen voertuigen de ligplaatsen niet bereiken. Enkel per bakfiets is bevoorrading beperkt mogelijk.

Toelichting en status project

<u>Fietspad</u>

Voor de realisatie van het fietspad is groencompensatie nodig. Dit gebeurt middels een plas-dras zone langs de Dijksgracht, die in september wordt aangeplant. Begin 2025 starten de kademuurwerkzaamheden bij de Mariniersbrug om te kunnen aansluiten op de brug. Na de zomer kan begonnen worden met het fietspad, mits het groen in de plas-dras zone voldoende is ontwikkeld.
De kruising vereist een stremming van de Kattenburgstraat, waarvoor Stadsregie een tijdsslot van twee weken in oktober heeft afgegeven. Aansluitend kan het fietspad worden aangelegd.
Naar aanleiding van een veiligheidsaudit zijn enkele (kleine) wijzigingen aan het ontwerp van het kruispunt doorgevoerd. Na de zomer worden het DB en de Stadsdeelcommissie geïnformeerd.

<u>Ligplaatsencluster</u>
Dekking is aangevraagd vanuit het investeringsstelsel. Voor het opnemen van de investering in het stelsel is de voorwaarde gesteld dat het een rendabele investering is. De businesscase die de rendabiliteit aantoont is goedgekeurd door DMC en de investeringsboard (GMT), waardoor deze investering lijkt te zijn gedekt in de begroting. Het college besluit hierover definitief in het najaar.
Er wordt een ontwerp voor 26 ligplaatsen gemaakt, dat in 2025 aan het college wordt voorgelegd in een uitvoeringsbesluit.
In het ontwerpproces worden straks de reders betrokken om hen deelgenoot te maken van de beperkingen en mee te laten denken over oplossingen. Het is duidelijk dat niet alle wensen van de reders kunnen worden ingewilligd.
Een deel van het scopegebied wordt tot 2030 door ProRail gehuurd. Vanaf dan is uitbreiding naar 40 ligplaatsen mogelijk. Dit kan later worden besloten, rond 2027 / 2028.

Het projectteam is met Liander bezig met de voorbereiding van de elektra aansluitingen. Dit loopt goed en er zijn geen signalen dat er geen tijdige elektra aansluitingen beschikbaar zijn.

Advies stadsdeelcommissie
In juli 2023 is het ontwerp bestemmingsplan met een advies aanvraag aan de stadsdeelcommissie aangeboden. In het advies aanvraag is onder andere het volgende opgenomen:

Met het licht op wat dit plan in de buurt teweeg brengt, zal het dagelijks bestuur bij wijze van hoge uitzondering het college verzoeken om in de vaststellingsfase te mogen adviseren over de ingekomen zienswijzen. De Verordening op de stadsdelen en het stadsgebied Amsterdam 2022 staat hier niet aan in de weg. Uiteraard zal dit adviesverzoek door het dagelijks bestuur aan de stadsdeelcommissie worden doorgestuurd. Dit advies kan dan gezamenlijk met het eerdere advies op het ontwerp bestemmingsplan aan de gemeenteraad worden voorgelegd voor besluitvorming.

Het college heeft ingestemd met deze extra stap in de vaststellingsfase, met als kanttekening:

Deze wijziging op het gangbare proces is op verzoek van het DB en de SDC van Stadsdeel Centrum. Daarbij is in overweging meegenomen dat een inhoudelijk

advies enkel in de voorbereidingsfase tot aanpassingen kan leiden van het concept ontwerpbestemmingsplan door het DB.
Vanaf het moment van de terinzagelegging ligt de bevoegdheid om het ontwerp bestemmingsplan aan te passen bij het college. In die fase kan een inhoudelijk advies van de SDC slechts door het DB worden meegestuurd met de planstukken die aan het college en de raad worden voorgelegd.

Hierbij moet worden opgemerkt dat wezenlijke wijzigingen van een bestemmingsplan in de vaststellingsfase, juridisch gezien een ander bestemmingsplan kunnen opleveren. Als hiervan sprake is, dient het bestemmingsplan, ingevolge de jurisprudentie van de Raad van State, opnieuw ter inzage te worden gelegd mits de nieuwe Omgevingswet nog niet van kracht is. Als dit wel het geval is dan kan een nieuwe terinzagelegging niet meer plaatsvinden. Gevolg is dat het wezenlijk gewijzigd bestemmingsplan niet meer vastgesteld kan worden.

Inmiddels is de nieuwe omgevingswet van kracht.

Het uiteindelijke advies van de stadsdeelcommissie luidt:

1. *De Stadsdeelcommissie adviseert om, vóór het concept bestemmingsplan ter inzage wordt gelegd, gezamenlijk met de afdeling democratisering van de gemeente te komen tot een kort traject waaraan gemeente, bewoners en relevante andere belanghebbenden deelnemen en waarin de volgende zaken aan de orde komen:*
    - *vastleggen wat de noodzakelijke informatie is die moet worden gegeven voor de door de raad gevraagde 'volledige afweging, met alle relevante informatie';*
    - *vaststellen welke de belangrijkste vragen zijn waarop een antwoord gegeven dient te worden om tot die volledige afweging te komen;*
    - *Hierbij in ieder geval alle aspecten aan bod laten komen die nodig zijn voor een brede afweging, waarbij de input van bewoners nodig is voor welke aspecten dat onder meer zijn;*
    - *Hierbij (in ieder geval maar niet uitsluitend) de aandacht vestigen op de nut en noodzaak van de ligplaatsen, de alternatieven t.a.v. een spreiding en/of fasering, en de bredere impact van stedelijke ontwikkelingen op geluidsoverlast en leefbaarheid op de oostelijke eilanden;*
2. *De stadsdeelcommissie adviseert dat vóór de start van dit traject overeenstemming wordt bereikt tussen de verschillende partijen over welke vragen aan het eind van het traject moeten zijn beantwoord, welke aspecten moeten zijn meegenomen voor de brede belangenafweging, wat er met de uitkomsten van het traject gebeurt en hoe het traject eruit zal zien.*
3. *De uitkomsten op tijd aan de stadsdeelcommissie te sturen om te kunnen betrekken bij haar advisering, dwz vóór de formele adviesaanvraag aan de stadsdeelcommissie zoals die is aangekondigd voor de vaststellingsfase.*

Punt 3 van het advies van de stadsdeelcommissie is strijdig met de Verordening op de stadsdelen. Immers een inhoudelijk advies kan enkel in de voorbereidingsfase tot aanpassingen leiden van het concept ontwerpbestemmingsplan door het DB.
Dit is meermaals kenbaar gemaakt bij de stadsdeelcommissie, maar desondanks is dit wel in het advies opgenomen.

Presentatie document ‘Bewoners, boten en belangen’
Het document is opgesteld door een werkgroep bestaande uit:

- [redacted] onafhankelijk procesbegeleider
- [redacted] BO 1018
- [redacted] Eilandenoverleg
- [redacted] democratisering
- [redacted]
- [redacted]
- [redacted]

Het aanbieden van het document zal als volgt worden gedaan:
[redacted] zal een korte inleiding doen gevolgd door een toelichting van [redacted] en [redacted] zal plaatsnemen naast [redacted] en [redacted] (eventueel ook [redacted].
[redacted] zal plaatsnemen naast Amélie als ambtelijke ondersteuning.

Standpunt DB Centrum
In het verleden heeft het DB op verschillende momenten en manieren uitgesproken over de Dijksgracht Oost. Hieronder een overzicht.

2019

Stadsdeel Centrum heeft in **2019** in het advies op de Nota Varen deel 2 aandacht gevraagd *“voor het realiseren van de ligplaatsen in de Dijksgracht Oost. Er wordt uitgegaan van realisatie van 40 ligplaatsen in 2022. Met het realiseren van deze 40 ligplaatsen in de Dijksgracht-Oost gaat wij ervan uit dat er in Centrum 40 ligplaatsen worden opgeheven.”*

Het college heeft in een reactie daarop laten weten dat zij niet voornemens is om vanwege de komst van ligplaatsen aan de Dijksgracht Oost 40 ligplaatsen in het centrum op te heffen. De ligplaatsen aan de Dijksgracht Oost zijn nodig om te kunnen voorzien in de toekomstige behoefte van ligplaatsen. Deze behoefte komt voort uit een toename van het aantal exploitatievergunningen voor grote passagiersvaartuigen en de introductie van het nieuwe op- en afstapbeleid. De verschillende maatregelen zorgen er naar verwachting wel voor dat de overlast en drukte rondom steigers in het centrum afneemt.

2021

In **2021** is de ruimtelijke visie in de stadsdeelcommissie besproken voor advies. Het DB heeft daarbij uitgesproken dat zij inhoudelijk positief blijft over de ambitie de ruimte op het water in de binnenstad te ontlasten hetgeen alleen bewerkstelligd kan worden met het ontwikkelen van de nachtstallingplaatsen. De kern van het advies was om in de uitwerking te streven naar drie aspecten; participatie, beperken van ligplaatsen en overlast beperkende maatregelen. De ruimtelijke visie is de inhoudelijke basis voor het bestemmingsplan.

2023

In **2023** heeft het DB ingestemd met de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan. Vervolgens zijn de stukken voor advies behandeld in de stadsdeelcommissie. Het stadsdeel heeft geen inhoudelijk advies uitgebracht. Dat het document uit het participatietraject en de zienswijzen nu voorliggen bij de stadsdeelcommissie, is een nadrukkelijke wens van de stadsdeelcommissie.

<u>Inhoud zienswijzen</u>
Eind 2023 heeft het ontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegen. De gemeente heeft twaalf zienswijzen ontvangen. Hieronder de hoofdlijnen uit de ontvangen zienswijzen.

Bewoners(organisaties)

- Zeven van de zienswijzen zijn ingediend door bewoners en/of bewonersorganisaties.
- De gezamenlijke zienswijze van buurtorganisaties, Inntel hotel en individuele bewoners is door ca. 175 mensen ondertekend, grotendeels bewoners van Dijksgracht West en de (koppen van) Wittenburg en Kattenburg.
- Onder de indieners van de zeven zienswijzen van bewoners(organisaties) bestaat geen draagvlak voor de aanleg van een ligplaatsencluster. Een gemene deler van deze zienswijzen is dat men vindt dat er geen nut en noodzaak is om het ligplaatsencluster aan te leggen. Er bestaan verder veel zorgen bij de bewoners over mogelijke overlast door voornamelijk de aanwezigheid van passagiersvaartuigen en overslag door transportvaartuigen.
- Het fietspad is prominent aanwezig in de zienswijzen van bewoners. Zo is er een alternatief fietspad langs de kade opgenomen en uiten de bewoners van Dijksgracht West hun zorgen over de toename van het aantal fietsers. Het fietspad is grotendeels onderdeel van het bestemmingsplan, maar is in de geldende bestemmingsplan al mogelijk en in 2019 is een omgevingsvergunning verleend (en onherroepelijk) voor het fietspad.

Reders

- Vier grote reders hebben individueel een zienswijze ingediend.
- Het ligplaatsencluster is voornamelijk nodig vanwege de groei van het aantal exploitatievergunningen. Een andere reden is de introductie van het op- en afstapbeleid van de gemeente. Vooral op dit punt zijn de reders kritisch. Het op- en afstapbeleid zou tot gevolg kunnen hebben dat bestaande reders ligplaatsen in de binnenstad moeten opheffen en hiervoor een plek op Dijksgracht Oost terugkrijgen. Naar aanleiding van een uitspraak van de rechter in maart 2023, moet het nieuwe beleid op bepaalde onderdelen worden herzien.
- De reders pleiten voor een ruimer voorzieningenniveau en meer mogelijkheden naast het kunnen gebruiken van een ligplaats (opslag, bevoorrading, kleinschalig onderhoud, etc.). Dit staat op

gespannen voet met de zorgen van de bewoners in de buurt. Ook biedt de locatie onvoldoende ruimte voor opslagvoorzieningen. Beperkte opslag is wel mogelijk, alleen uit de zienswijzen blijkt dat de reders behoefte hebben aan meer.

Tennet

- Netbeheerder Tennet heeft een zienswijze ingediend in verband met de aanwezigheid van een hoogspanningsverbinding in het plangebied. Dit betreft een technisch wijziging waarmee rekening zal worden gehouden in het definitieve bestemmingsplan.

Amsterdam Wharf (later toegevoegd, mogelijk niet tijdig ontvangen door SDC)

- Amsterdam Wharf is gelegen aan Windroosplein 73, aan de overzijde van Dijksgracht Oost. Vanwege een gerechtelijke uitspraak uit het verleden is deze locatie onderdeel van het bestemmingsplan. De zienswijze heeft betrekking op de vertaling van de gerechtelijke uitspraak in het bestemmingsplan en bevat naar verwachting geen politieke gevoeligheden.